

DE GROENE KERNKWALITEITEN VAN SOEST

GEMEENTE SOEST

21 oktober 2013

Versie 7.0

Status: Definitief

.C01041.000092

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	aanleiding	5
1.2	doelstelling	5
1.3	resultaten	5
1.4	afbakening	7
1.5	raakvlakken	7
1.6	leeswijzer	7
2	Visie en kaders voor onderhoud en beheer	8
2.1	Visie	8
2.2	kaders voor onderhoud en beheer	9
3	Kernkwaliteiten van groen	10
3.1	visueel ruimtelijk	10
3.1.1	cultuurhistorie	10
3.1.2	geomorfologie	10
3.1.3	variatie landschapstypen	11
3.1.4	oriëntatie en (verkeers)begeleiding	11
3.1.5	beeldkwaliteit	11
3.2	functioneel ruimtelijk	11
3.2.1	gezondheid	11
3.2.2	recreatie	11
3.2.3	natuur	12
3.2.4	milieu	12
3.2.5	leefbaarheid	12
3.2.6	herdenken	12
3.3	economisch	12
3.3.1	waardevermeerdering	12
4	Hiërarchie in groenstructuur	13
4.1	dorpsniveau	13
4.2	wijkniveau	13
4.3	buurtniveau	13
5	Maatregelen	14
5.1	Noordelijke en ZUIDELIJKE Eng	14
5.2	herstellen en aanvullen Laanstructuren op dorps- en wijkniveau	15
5.3	Houtwallen Boerenstreek / Overhees herstellen	15
5.4	Beheer afstemmen op kwaliteit	15
5.5	Reguleren en stimuleren	16
5.6	verbindingen	16
5.7	participatie	16
5.8	ombuigingen	16
5.9	financiële paragraaf	16

Bijlage 1	Groenstructuur van Soest	18
Bijlage 2	Beschrijving groenstructuur.....	19
	dorpsniveau.....	19
	grote groengebieden	19
	dorpsranden	19
	laanstructuren hoofdwegen	20
	parken en begraafplaatsen	21
	monumenten	21
	recreatieve routes.....	22
	parkwijken.....	22
	wijkniveau.....	23
	laanstructuren wijkontsluitingswegen	23
	relicten van cultuurhistorische elementen	24
	parken 25	
	bosfragmenten	26
	buurtniveau	26

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Het college van de Gemeente Soest heeft medio 2012 de volgende voorstellen gedaan met betrekking tot het groen:

- Er wordt extra geïnvesteerd in het openbaar groen, te weten groot onderhoud in het groen, vervanging van bomen en herstel van laanstructuren.
- De hiermee gemoeide middelen worden enerzijds gegenereerd door ombuigingsmaatregelen op de reguliere budgetten voor dagelijks onderhoud (waaronder areaalvermindering) en anderzijds door eenmalig extra middelen hiervoor vrij te maken.
- Ingezet wordt op een kwalitatief betere afstemming tussen grijs en groen (ook via gebiedsgericht werken) oftewel het onderhoud voor wegen respectievelijk groen.
- Daarnaast willen we inzetten op het aanbrengen van waardevolle landschappelijke cultuurhistorische elementen op representatieve plaatsen in Soest (De Engh, dorpsranden).

Het college was voornemens om een eenmalige investeringen te doen van € 1 miljoen om uitvoering te geven aan deze ambities. Echter van deze nieuwe investering is afgezien.

Als basis voor de ombuigingsmaatregelen en investeringen is het gewenst een visie te hebben op de groene kwaliteiten van Soest.

1.2 DOELSTELLING

Het doel van deze beleidsnotitie is:

- Het behouden en versterken van de groene kernkwaliteiten van de gemeente Soest;
- Kaders bieden voor de voorgestelde veranderingen in groot onderhoud groen en bomen in het stedelijk gebied;
- Kaders bieden voor het herstel van laanstructuren en landschappelijk cultuurhistorische elementen;
- Herstel van landschappelijke cultuurhistorische elementen;
- Kaders bieden voor het duurzaam kunnen onderhouden van het groen in financiële zin (waarbij de beheerkosten zijn afgestemd op het beschikbare beheerbudget).

1.3 RESULTATEN

Het resultaat van deze beleidsnotitie is:

- Een visie op de (openbare) groene kernkwaliteiten, zowel in het stedelijk als buitengebied van de gemeente Soest, waarbij de landschappelijke cultuurhistorische elementen zijn opgenomen.
- Een lijst met maatregelen voor het herstel van en investeringen in landschappelijke, cultuurhistorische elementen in zowel het stedelijk als landelijk gebied van de gemeente Soest.

1.4 AFBAKENING

Deze visie gaat over de groene kernkwaliteiten binnen én buiten de bebouwde kom van de gemeente Soest, exclusief de bos-, heide- en duingebieden. Voor deze laatstgenoemde gebieden zijn de groene kernkwaliteiten namelijk reeds voldoende vastgelegd in vigerend gemeentelijk- (Bosnota, LOP), provinciaal- en rijksbeleid (onder andere EHS).

Deze visie beperkt zich in principe tot het gemeentelijke groen. Waar echter in de Gemeente Soest particuliere groenelementen onlosmakelijk deel uitmaken van de (hoofd)groenstructuur, worden deze wel in beeld gebracht. Hoewel de gemeente natuurlijk alleen over haar eigen groenelementen directe zeggenschap heeft, kan zij via beleid en regelgeving ook invloed uitoefenen op het particuliere groen. Het instrumentarium voor het gemeentelijke groen zal dan ook bestaan uit investeren en beheren terwijl bij het particuliere groen de nadruk ligt op reguleren en, bij voorkeur, stimuleren.

1.5 RAAKVLAKKEN

Dit project heeft raakvlakken met het vigerende gemeentelijk beleid op het gebied van:

- Sport
- Spelen
- Recreatie en toerisme
- Infrastructuur
- Landschap en openbaar groen (LOP, Groenstructuurplan, Gebiedsvisie Landelijk Gebied)
- Bomen (Beleidsplan 'Bescherming en kap van bomen')
- Bestemmingsplannen (groen op dorps- en wijkniveau worden apart bestemd)

1.6 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 worden de visie en kaders voor onderhoud en beheer beschreven. De kernkwaliteiten van het groen in de gemeente Soest worden beschreven in hoofdstuk 3. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in visueel ruimtelijke, functioneel ruimtelijke en economische kwaliteiten. Hoofdstuk 4 beschrijft de hiërarchie in de groenstructuur. Deze hiërarchie wordt bepaald door de betekenis van het groen (dorps-, wijk- en buurtniveau). De lijst met maatregelen, ten slotte, is opgenomen in hoofdstuk 5. In bijlage 1 worden, per niveau, de objecten van de groenstructuur en hun kernkwaliteit of typering beschreven.

2

Visie en kaders voor onderhoud en beheer

2.1 VISIE

Groen draagt in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van Soest. Soest heeft een uitgebreide groenstructuur binnen de bebouwde kom en een groot groen buitengebied. Ook zijn nog veel landschappelijk cultuurhistorische elementen aanwezig, zowel in het stedelijk groen als het buitengebied. Uit de analyse van dit groen blijkt dat de kernkwaliteiten van het groen in Soest bestaan uit een combinatie van visueel-ruimtelijke (waaronder cultuurhistorische), functioneel-ruimtelijke en zelfs economische kwaliteiten (zie: hoofdstuk 3). Op basis van criteria is een hiërarchie aangebracht waarbij het groen van belang is op dorpsniveau, wijkniveau of buurniveau (zie: hoofdstuk 4). De conclusie uit de analyse is dat vooral het groen op dorpsniveau en wijkniveau bijdraagt aan de collectieve beleving van de kernkwaliteiten, waarbij bomen de belangrijkste groenelementen zijn. De kwaliteiten van het groen op buurniveau zijn met name van belang voor het woongenot van de direct aanwonenden.

In bijlage 1 is de groenstructuur die bepalend is voor de groene kernkwaliteit van Soest op kaart aangegeven. Zoals hierboven vermeldt, gaat het hierbij om het structuurbepalend groen op dorps- en wijkniveau, waarbij de bomen de dragers zijn. In bijlage 2 is deze groenstructuur per niveau beschreven.

De visie is vooral in te zetten op het groen dat de belangrijkste bijdrage levert aan de collectieve beleving van de groene kernkwaliteiten van Soest.

Er is in principe geen koppeling tussen de hiërarchie van het groen (dorps-, wijk- en buurniveau) en de hiërarchie in het beheer (beheerniveau). Een ecologisch groengebied op dorpsniveau kan bijvoorbeeld op een lager beheerniveau worden onderhouden dan een hofje op buurniveau zonder dat de groene kernkwaliteit hiervan verloren gaat. Het juiste beheer voor de juiste plek vraagt dus om maatwerk. Zo zal het groen rondom gedenkplekken bijvoorbeeld vragen om een hoog beheerniveau terwijl op meer ecologische plekken een minder intensief niveau toepasbaar is. Het beheer speelt dus wél een rol bij het duurzaam in stand houden van de groene kernkwaliteiten.

2.2 KADERS VOOR ONDERHOUD EN BEHEER

Om de groene kernkwaliteiten van Soest duurzaam in stand te houden is het van belang dat:

1. Geïnvesteed wordt in structuren op dorps- en wijkniveau

Het is een collectief belang de kwaliteit van de belangrijke groenstructuren op dorps- en wijkniveau te behouden en te versterken. Dat kan alleen door te investeren in deze structuren. Ontbrekende (delen van) structuren moeten worden hersteld/aangevuld en daar waar sprake is van achterstallig onderhoud moeten beheermaatregelen worden uitgevoerd. Het accent moet daarbij liggen op de bomen.

Voor de bewoners is een nette en verzorgde woonbuurt erg belangrijk. Maar dit groen draagt het minst bij aan de groene kernkwaliteiten van de gemeente Soest als geheel en heeft daarmee een lagere prioriteit dan het groen op dorps- en wijkniveau. Door ombuigingen te laten plaatsvinden in het buurtgroen kan financiële ruimte worden gemaakt voor investeringen in en beheer van de belangrijkste groenstructuren. In het buurtgroen liggen ook de grootste kansen om het groene beeld op een goedkopere wijze op niveau te houden. Door het directe belang van burgers is participatie in het beheer hier bijvoorbeeld het meest kansrijk. Nader onderzoek hiernaar moet onderdeel zijn van de ombuigingsvoorstellen.

2. Kwaliteit gaat voor kwantiteit

De kwaliteit van het openbaar groen moet vooropstaan, te beginnen bij de aanleg van het groen en de bomen. Het aantal bomen of oppervlakte groen is ondergeschikt aan de kwaliteit. Zo dragen 10 gezonde, oude bomen meer bij aan het groene karakter van een straat dan 20 bomen die staan te kwarren (niet goed groeien) omdat de ondergrondse omstandigheden slecht zijn.

3

Kernkwaliteiten van groen

Groen draagt in belangrijke mate bij aan de kwaliteit van Soest. Het draagt bij aan de visuele aantrekkelijkheid van de gemeente. Maar groen heeft ook functionele en zelfs economische kwaliteiten. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat de verschillende kwaliteiten van het groen in Soest zijn. De meeste groenelementen hebben meerdere van de beschreven kwaliteiten. Dit hoofdstuk is mede gebaseerd op het boek 'De Waarde van Groen' (LNV, 2008) en het boek 'Baten van de Openbare Ruimte' (CROW, 2012).

3.1 VISUEEL RUIMTELIJK

3.1.1 CULTUURHISTORIE

De ontstaansgeschiedenis van Soest is nog heel goed 'leesbaar'. Van veel ontwikkelingsstadia van het dorp zijn in de huidige situatie zichtbare elementen terug te vinden. Niet zelden betreft het hier groene elementen. Een kwaliteit van het groen in de Gemeente Soest is dus dat het bijdraagt aan die leesbaarheid. Concrete voorbeelden hiervan zijn de Eng (en de daarop gelegen grafheuvel) en de houtwallen in Klaarwater, Smitsveen en Overhees.

3.1.2 GEOMORFOLOGIE

De geomorfologie van de Gemeente Soest is interessant door de overgangen van hoog naar laag. Het reliëf bestaat vooral uit heuvelruggen en geïsoleerde heuvels met flauwe hellingen en maximale hoogteverschillen tussen de 12,5 en 30,0 meter. Het dorp Soest is oorspronkelijk langs de flanken van twee van die geïsoleerde heuvels (de Lazarusberg en de Engberg) gebouwd en later ook op het westelijke deel (Lazarusberg). Soesterberg is gebouwd op de waaivormige glooiingen ten westen van de Utrechtse Heuvelrug. Soestduinen, ten slotte, ligt in een gebied met niet geïsoleerde, hoge heuvels en heuvelruggen. Deze heuvels hebben steile, zeer korte hellingen en een hoogte die varieert tussen de 5,0 en 12,5 meter. Verder komen binnen het grondgebied vlakten voor die deels bestaan uit verspoelde dekzanden en deels uit (ontgonnen) veen. Deze geomorfologische diversiteit zorgt voor verschillende gradiënten (droog-nat, voedselarm-voedselrijk) waardoor er ook verschillende groeiplaatsomstandigheden zijn. Op de hoge, droge zandgronden groeien bijvoorbeeld eiken en beuken, terwijl in de lagere en nattere delen van Soest elzen en wilgen het beeld bepalen. Ook hier is de kwaliteit van het groen dus de bijdrage aan de leesbaarheid.

3.1.3 VARIATIE LANDSCHAPSTYPEN

Het landschap binnen de Gemeente Soest is gevarieerd; dichte bosgebieden, open weidelandschap, kleinschalige dorpsranden en meer stedelijke gebieden wisselen elkaar af. Deze variatie is enerzijds het resultaat van de verschillen in de abiotische en biotische omstandigheden en anderzijds van antropogene invloeden. Met name het agrarische grondgebruik heeft een sterke invloed gehad. De verschillende landschapstypen zijn bovendien tot op de dag van vandaag goed herkenbaar. Dat komt mede doordat elk landschapstype zijn eigen kenmerkende groenelementen heeft. Een voorbeeld hiervan zijn de houtwallen in de kleinschalige dorpsranden. Een kwaliteit van het groen is dus ook dat het bijdraagt aan de variatie in landschapstypen.

3.1.4 ORIËNTATIE EN (VERKEERS)BEGELEIDING

Een belangrijke kwaliteit van het groen in de Gemeente Soest is de bijdrage die het levert aan de oriëntatie en (verkeers)begeleiding. Een voorbeeld hiervan zijn de uniforme en doorgaande laanbeplantingen langs de hoofdwegen.

3.1.5 BEELDKWALITEIT

Het groen in de Gemeente Soest maakt de leefomgeving visueel mooier en prettiger. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de kwaliteit van de Eng als groen hart van het dorp Soest. Ook de grote groenstrook die de wijk Klarwater afschermt van het bedrijventerrein is een goed voorbeeld. Maar ook op een lager schaalniveau, zoals groen in een hofje of winkelgebied, heeft het groen deze kwaliteit.

3.2 FUNCTIONEEL RUIMTELIJK

3.2.1 GEZONDHEID

Het groen in de Gemeente Soest levert een belangrijke bijdrage aan de gezondheid. Groen biedt ruimte aan ontspanning en verlaagt daarmee stress. Bovendien zorgt groen ervoor dat mensen meer gaan bewegen. Groen zorgt daarnaast voor een betere luchtkwaliteit (o.a. filteren fijnstof) waardoor problemen aan de luchtwegen verminderen. De Gemeente Soest ligt wat dit betreft ook op een hoger schaalniveau gunstig doordat aan de zuidwestzijde uitgestrekte groengebieden liggen en de wind hier meestal vandaan komt.

3.2.2 RECREATIE

Het groen in de Gemeente Soest draagt in belangrijke mate bij aan een aantrekkelijke omgeving om in te recreëren. Hierbij gaat het niet alleen om de grote groengebieden zoals de Eng, de bossen, de zandverstuivingen ('duinen') en de Eempolder maar ook om parkgebieden (zoals Colenso), groen langs recreatieve routes (zoals houtwallen) en groen bij speelplaatsen (zoals in de Schrikslaan).

3.2.3 NATUUR

Het groen in de Gemeente Soest is essentieel voor de lokale ecologie en draagt bij aan de biodiversiteit. Veel van de grote groengebieden buiten de kom zijn onderdeel van de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) van Nederland, maar ook de andere groengebieden zijn ecologisch van belang, zij het op een ander, meer lokaal, niveau. Het groen zorgt voor ecologische, landschappelijke en/of cultuurhistorische relaties tussen het buitengebied en het stedelijke gebied. Daarnaast zorgt het groen er op die manier voor dat mensen vlak bij huis de natuur kunnen ervaren.

3.2.4 MILIEU

Een kwaliteit van het groen in de Gemeente Soest is dat het bijdraagt aan het verbeteren van het (lokale) milieu. De vele bomen en planten zorgen er bijvoorbeeld voor dat kooldioxide (medeverantwoordelijk voor klimaatverandering) wordt omgezet in zuurstof. Maar het groen dempt bijvoorbeeld ook de temperatuur binnen de meer stedelijke gebieden, waardoor het zomers aangenamer is om daar te verblijven. Daarnaast speelt groen een rol bij het vasthouden van water en kan het geluidsoverlast verminderen.

3.2.5 LEEFBAARHEID

Een andere kwaliteit van het groen in de Gemeente Soest is dat het ruimte biedt aan ontmoetingen tussen buurtbewoners. Dat is met name belangrijk voor kinderen, jongeren en ouderen. Er is een directe relatie tussen de aanwezigheid van groen en de leefbaarheid.

3.2.6 HERDENKEN

Op een aantal plekken in de Gemeente Soest zijn plekken ingericht waar herdenkingen plaatsvinden. Groen draagt hier bij aan het verbijzonderen van deze plekken. Een voorbeeld hiervan is het Verzetsplein, waar het vrijheidsmonument in een hele groene setting staat.

3.3 ECONOMISCH

3.3.1 WAARDEVERMEERDERING

Een groot aantal studies* laat zien dat de waarde van onroerend goed toeneemt door de nabijheid van groen en water. Uit deze studies blijkt dat een groene omgeving zorgt voor een waardevermeerdering van het onroerende goed met al gauw 10 tot 20%. Dit leidt indirect ook tot hogere OZB opbrengsten.

**voorbeelden van relevante studies:*

- Leeuwen, M.G.A. van, 1997, *De meerwaarde van groen voor wonen. Een regionale analyse*, LEI-DLO: Den Haag-Wageningen.
- Luttik, J. & M. Zijlstra, 1997, *Woongenot heeft een prijs. Het waardeverhogend effect van een groene en waterrijke omgeving op de huizenprijs*, Wageningen.
- Luttik, J., 2000, 'The Value of trees, water and open space as reflected by house prices in the Netherlands', *Landscape and Urban Planning* 48: 161-167.

4

Hiërarchie in groenstructuur

Soest heeft een uitgebreide groenstructuur binnen de bebouwde kom en een groot, groen buitengebied. Het is belangrijk om het groen zowel in het buitengebied (m.u.v. de bos-, heide- en duingebieden) als binnen de bebouwde kom integraal in beeld te hebben. De groenstructuur is opgedeeld in drie niveaus: dorpsniveau, wijkniveau en buurniveau. Het niveau wordt bepaald door de betekenis van het groen.

4.1 DORPSNIVEAU

Een groenelement hoort bij het dorpsniveau als het voldoet aan één of meer van de volgende punten:

- Het maakt deel uit van de cultuurhistorische structuur: maakt de ontstaansgeschiedenis van het dorp leesbaar, bijvoorbeeld de Eng.
- Het maakt deel uit van de ecologische structuur; dit kan zowel de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn als lokale ecologische structuren (op dorpsniveau), bijvoorbeeld oude houtwallen in Overhees.
- Het draagt bij aan de visueel-ruimtelijke structuur op dorpsniveau. Dit kan op landschappelijk / stedenbouwkundig niveau zijn of de verkeerskundige begeleiding van gebiedsontsluitingswegen ("hoofdwegen"), bijvoorbeeld de Koningsweg.
- Het maakt deel uit van een recreatieve route of uitvalswegen van Soest naar het buitengebied, bijvoorbeeld de Birkstraat.
- Het is van bijzondere betekenis voor het hele dorp, bijvoorbeeld het Verzetsplein en Odijkplein.

4.2 WIJKNIVEAU

Een groenelement hoort bij wijkniveau als het voldoet aan één of meer van de volgende punten:

- Het is een cultuurhistorisch relict, dat niet direct aan een bestaande structuur gekoppeld is, maar voor de wijk een oriëntatiepunt is, bijvoorbeeld de houtwallen in Klarwater.
- Het draagt bij aan visueel-ruimtelijke structuur op wijkniveau. Dit kan op landschappelijk / stedenbouwkundig niveau zijn of de verkeerskundige begeleiding van erftoegangswegen met een ontsluitende functie (wegen ter ontsluiting van de wijken), bijvoorbeeld de Hofstedenring en het Julianaplein in Soestdijk.
- Het is van bijzondere betekenis voor de wijk, een speelvoorziening of evenementenveld, bijvoorbeeld het park Honsberg in Klarwater.

4.3 BUURTNIVEAU

Een groenelement hoort bij buurniveau als het voldoet aan één of meer van de volgende punten:

- het maakt geen deel uit van een grotere structuur op dorps- of wijkniveau.
- het heeft alleen betekenis voor de aanliggende woningen, bijvoorbeeld de grasveldjes in Smitsveen (hofjes Valeriaanstraat en Ereprijsstraat).

5

Maatregelen

De visie is vooral in te zetten op het groen op dorps- en wijkniveau omdat dat groen de belangrijkste bijdrage levert aan de groene kernkwaliteiten van Soest. De huidige staat van het groen en de bomen in deze groenstructuur is echter niet altijd in overeenstemming met de gewenste kwaliteit. Zo ontbreken bijvoorbeeld delen van de groenstructuur of is er sprake van achterstallig onderhoud. Hierna worden projecten beschreven waar in geïnvesteerd moet worden om aan de gewenste kwaliteit te voldoen.

5.1 NOORDELIJKE EN ZUIDELIJKE ENG

De Eng is een waardevol groengebied omdat veel van de in hoofdstuk 3 genoemde kwaliteiten hier samen komen. Deze kwaliteiten moeten gekoesterd worden; de Eng is het groene hart van Soest! Daarom wordt geadviseerd hier te investeren en te beheren op basis van een nader op te stellen operationeel (= op uitvoering gericht) ontwerp voor (onderdelen van) de Eng met als doel:

- Het versterken van de ruimtelijke samenhang van de verschillende onderdelen van de Noordelijke Eng. Het gaat hier met name om de doorsnijding door de Waldeck Pyrmontlaan.
- Een betere groen-recreatieve verbinding tussen de Noordelijke en de Zuidelijke Eng. Met name de inrichting langs de Soesterengweg / Molenweg moet van buurt- naar dorpsniveau gebracht worden.
- Het verbeteren van de visueel-ruimtelijke kwaliteit (o.a. bij de volkstuinten op de Zuidelijke Eng).
- Het behouden, versterken en beleefbaar maken van cultuurhistorische elementen (o.a. Lazarusberg, grafheuvel en oude houtwallen).
- Het meer beleefbaar maken van de geomorfologie.

Door de maat en schaal van de Noordelijke Eng is in de toekomst geen duurzaam agrarisch beheer te verwachten waardoor verrommeling door stadrandfuncties of hobbymatige activiteiten dreigt. Daarom wordt voorgesteld het politieke draagvlak en de juridische haalbaarheid te verkennen om de gronden in particulier bezit op de Noordelijke Eng aan te wijzen als gronden waarop de artikelen 10 t/m 15, 24 en 26 van de Wet Voorkeursrecht Gemeenten van toepassing zijn. Als de gemeente eigenaar is van deze gronden is er sowieso meer grip op het gebruik en kunnen gebieden die nu privaat zijn een meer openbaar karakter krijgen.

5.2 HERSTELLEN EN AANVULLEN LAANSTRUCTUREN OP DORPS- EN WIJKNIVEAU

In een aantal lanen op dorpsniveau ontbreken bomen of zijn deze van een matige kwaliteit en op sommige stukken staan helemaal geen bomen:

- Ossendamweg (ontbrekende laanstructuur door ruimtegebrek maar wel gewenst)

Daarnaast zijn uit de vigerende groenbeheerplannen per wijk (gemeente Soest, 2007/2008) de volgende maatregelen met betrekking tot laanstructuren nog niet uitgevoerd:

1 Soestdijk/t Hart	Julianalaan	Groeiplaats ondergrond matig	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
1 Soestdijk/t Hart	Korte Brinkweg	Groeiplaats ondergrond matig	ondergrondse groeiplaatsverbetering
1 Soestdijk/t Hart	Pr. Hendrikaan	Vitaliteit matig	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
2 Soestmidden	Dalweg	Groeiplaats ondergrond matig	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
2 Soestmidden	Dalweg	Groeiplaats ondergrond slecht	70% Omvormen / renoveren boom in het groen (incl 30 % rooien)
2 Soestmidden	Lange Brinkweg	Groeiplaats ondergrond slecht	70% Omvormen / renoveren boom in het groen (incl 30 % rooien)
2 Soestmidden	Verlengde Talmalaan	Vitaliteit slecht	70% Omvormen / renoveren boom in het groen (incl 30 % rooien)
3 Smitsveen	Hoek eigendomsweg/nieuweweg	Standplaats matig	70% Omvormen / renoveren boom in het groen (incl 30 % rooien)
3 Smitsveen	Nieuweweg	Groeiplaats ondergrond slecht	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
4 Klarwater	Klaarwaterweg	groeiplaats ondergrond	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
5 Overhees	Gemshoorn - Draailier houtwal	te veel bomen open	Dunnen / rooien bomen in het groen
5 Overhees	Obrechtstraat (tot brug) langs vijver	te veel bomen open	Dunnen / rooien bomen in het groen
5 Overhees	Obrechtstraat (tot brug) langs vijver	te veel bomen open	Dunnen / rooien bomen in het groen
5 Overhees	Clemensstraat	Standplaats matig	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
5 Overhees	Minstrelpad langs vijver	te veel bomen open	Dunnen / rooien bomen in het groen
5 Overhees	Minstrelpad langs vijver	groeiplaats ondergrond slecht	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
5 Overhees	Koningsweg	te veel bomen open	Dunnen / rooien bomen in het groen
5 Overhees	Koningsweg	te veel bomen open	Dunnen / rooien bomen in het groen
6 Boerenstreek	Dorrensteinweg	Standplaats slecht	70% Omvormen / renoveren boom in het groen (incl 30 % rooien)
6 Boerenstreek	Hofstedering	standplaats slecht	ondergrondse groeiplaatsverbetering
7 Soest zuid	Vondellaan	Groeiplaats ondergrond slecht	70% Omvormen / renoveren boom in de verharding (incl 30 % rooien)
9 Soesterberg	Banningstraat	Overdaad bomen	Dunnen / rooien bomen in het groen
9 Soesterberg	Batenburgweg/Postweg	Overdaad bomen	Dunnen / rooien bomen in het groen
9 Soesterberg	Bloemheuvel (houtsingel)	Standplaats bomen slecht	70% Omvormen / renoveren boom in het groen (incl 30 % rooien)
9 Soesterberg	Generaal Winkelmanstraat	Groeiplaats ondergrond bomen matig	nader te bepalen

5.3 HOUTWALLEN BOERENSTREEK / OVERHEES HERSTELLEN

In de houtwallen/houtsingels in Overhees is veel achterstallig onderhoud. Herstel aanpakken op basis van een plan van aanpak dat integraal gericht is op herstel van de beeldkwaliteit (landschappelijke waarde), natuurontwikkeling en behoud van de cultuurhistorische waarden, waarbij de houtwallen/-singels als een geheel worden gezien en er geen onderscheid is tussen stedelijk en landelijk gebied.

5.4 BEHEER AFSTEMMEN OP KWALITEIT

Zoals gezegd staat het beheerniveau los van de hiërarchie van het groen maar is maatwerk op zijn plaats. Onderstaand een aantal voorbeelden:

- Koppel meer natuurlijk groenbeheer aan cultuurhistorische elementen om deze beter herkenbaar te maken. Dit kan bijvoorbeeld op de Eng, in de houtwallen aan de zuidrand van Soest en in de dorpsrandzones.
- Koppel meer natuurlijk groenbeheer aan recreatieve routes in en naar buitengebied (bijvoorbeeld bloemrijke bermen) om de lokale ecologische structuur te versterken (verbinden EHS gebieden en dorpsgroen). Het gaat hier met name om fiets- en wandelpaden die de bebouwde kom verbinden met het buitengebied of de Eng.
- Groen rond monumenten (bijvoorbeeld Verzetsplein) zeer representatief beheren.

5.5 REGULEREN EN STIMULEREN

Op dorpsniveau maken een aantal groengebieden op particuliere grond deel uit van de groenstructuur. Hier kan door reguleren en stimuleren worden bevordert dat deze gebieden blijvend bijdragen aan de groene kernkwaliteit:

- Ontwikkeling van de dorpsranden (Birkstraat, De Wiek, Jachthuislaan, Stadhouderslaan) zowel landschappelijk, ecologisch als recreatief met als basis de cultuurhistorische waarden. Hier kunnen rood voor groenprojecten worden ingezet om een financiële basis voor de gewenste omvorming te krijgen (zie ook: Gebiedsvisie Landelijk gebied).
- Bescherming van de cultuurhistorische groenelementen van particulieren door handhaving bestaande regelgeving (o.a. bescherming houtwallen tegen vraatschade door paarden).

5.6 VERBINDINGEN

Geef prioriteit aan verbindingen tussen groen op wijk- en dorpsniveau (bijvoorbeeld: vanuit Boerenstreek naar buitengebied).

5.7 PARTICIPATIE

Onderzoek of bewonersparticipatie kan leiden tot behoud van kwalitatief groen tegen lagere beheerkosten (bijvoorbeeld: buurtgroen afstoten door verkoop, grond uitgeven in mandeligheid, beheer door bewoners).

5.8 OMBUIGINGEN

Op plaatsen waar participatie niet mogelijk is de inrichting versoberen en/of de beheerkosten omlaag brengen. Hierbij wel nagaan of er voldoende groen op wijk- of dorpsniveau in de directe omgeving is.

5.9 FINANCIËLE PARAGRAAF

In onderstaande tabel is aangegeven welke investeringen met de genoemde maatregelen gemoeid zijn en wordt een voorstel gedaan hoe in de dekking daarvan voorzien wordt. Het is in deze (financieel krappe) tijd echter niet verantwoord om voor nieuwe investeringen een geldvraag uit te zetten. De uitvoering van maatregelen waarvoor binnen de huidige begroting geen dekking is ('nieuwe investering'), zullen vooralsnog niet plaatsvinden.

<i>maatregel</i>	<i>Onderdeel</i>	<i>investering</i>	<i>dekkingsvoorstel</i>
5.1	Versterken ruimtelijke samenhang	€ 100.000,00	Nieuwe investering
	Verbeteren groen-recreatieve verbinding Noordelijke en Zuidelijke Eng	€ 50.000,00	Nieuwe investering
	Verbeteren visueel-ruimtelijke kwaliteit Eng	€ 10.000,00	Nieuwe investering
	Behouden, versterken en beleefbaar maken cultuurhistorische elementen op de Eng	€ 250.000,00	Nieuwe investering
	Beleefbaar maken geomorfologie	€ 25.000,00	Nieuwe investering
	Verwerven gronden Noordelijke Eng	p.m.	

5.2	Bomen Ossendamweg	p.m.	Nog niet uitvoerbaar
	Bomen Vredehofstraat	p.m.	Nog niet uitvoerbaar
	Uitvoeren restant maatregelen uit vigerende groenbeheerplannen	€ 320.000,00	Reguliere beheerbudget
5.3	Herstellen houtwallen / -singels Overhees en Boerenstreek	€ 75.000,00	Nieuwe investering

Bijlage 1

Groenstructuur van Soest

Bijlage 2

Beschrijving groenstructuur

DORPSNIVEAU

GROTE GROENGEBIEDEN

LOCATIE	KERNKWALITEIT
De Eng (noordelijke en zuidelijke eng)	Uniek open gebied midden in bebouwde kom. Historisch akkercomplex, beleefbare geomorfologie door hoge ligging. Historische beleving door boerderij en molen. Fiets- en wandelverbindingen hebben grote recreatieve betekenis. Karakteristieke zoom van Robinia's langs rand akkers Verlengde Talmalaan.
Lazarusberg	Historisch bosgebiedje, hoogste plek Soest, beleefbare geomorfologie door hoge ligging. Sterke locatie met de Eng door de ligging aan rand van open agrarisch gebied.
Eempolder	Open weidegebied met karakteristieke slagenverkaveling

DORPSRANDEN

Bij de dorpsranden wordt de gebiedsindeling aangehouden die is gebruikt in de Gebiedsvisie Landelijk Gebied (gemeente Soest, januari 2012).

LOCATIE	KERNKWALITEIT
De Wiek	Historische agrarische lintweg, met kleinschalig coulissenlandschap. Opgaand groen langs dorpsrand Soest geeft groene uitstraling aan Soest.
Birkstraat	Historische agrarisch lintweg met eikenbomen, met ruime doorzichten naar Eempolder en coulisselandschap naar Korte Duinen. Coulissen van houtwallen haaks op de Birkstraat. Markante groene entree van Soest.
Jachthuislaan	Smalle bomenlaan door open agrarisch gebied, zicht op dorpsrand en bosrand Paleis Soestdijk

LAANSTRUCTUREN HOOFDWEGEN

LOCATIE	KERNKWALITEIT
Biltseweg (Provincie)	Historische laan langs Praamgracht, beuken en eikenlaanbeplanting
Koningsweg	Groene hoofdontsluitingsweg met zeer brede grasbermen en laanbeplanting van linden. Continu profiel door diverse gebieden. Aanliggende groengebieden vormen één groenstructuur met de Koningsweg.
Stadhouderslaan	Historische villaweg met tweezijdige laanbeplanting van eik
Vredehofstraat	Parkachtige weg met hagen en solitaire bomen; zichtrelatie met aangrenzend park Colenso.
Jachthuislaan	Historische weg met laanbeplanting
Burgemeester Grothestraat-Van Weedestraat-Steenhoffstraat-Middelwijkstraat-Torenstraat-Kerkstraat	Historische weg in 'hoefijzervorm' rond de oude Eng. Laanbeplanting van eik. Herkenbare laan in het stedelijk gebied.
Soesterbergsestraat	Historische weg van Soest naar Soesterberg. Zwarte laanbeplanting van eik en Moeraseik
Dalweg	Weg over de Eng. Breed profiel met herkenbare verdiepte ligging (beleefbaar reliëf en geomorfologie). Laanbeplanting van linden.
Birkstraat	Historische agrarisch lintweg met eikenbomen, met ruime doorzichten naar Eempolder en coulisselandschap naar Korte Duinen
Wieksloterweg	Smalle weg met eenzijdige brede boszoom, zicht op kleinschalig coulissenlandschap
Vrijheidsweg	Laan met boszoom, vormt een groene geleding tussen Klarwater en industrieterrein
Amersfoortsestraat (Provincie) / Rademakerstraat-Banningstraat	Unieke historische ontginningsas tussen Utrecht en Amersfoort met karakteristiek, breed profiel en bijbehorende 'sorties' als ontsluiting/ kavelgrens van aanliggende kavels.
Beckeringsstraat – Laanstraat - Beukenlaan – Nieuweweg	Historische weg langs de zuidgrens van de oude Eng.
Eempolder: Grote Melmweg Eemweg, Hooiweg Peter van den Bremerweg, Spiekerweg, Weideweg	Bijzonder fraaie voorbeelden van landschappelijke inscenering. Sommige wegen zijn aan het begin en eind van weg beplant met korte laanstructuur en daartussen open; andere hebben volledige laanbeplanting (o.a. elzen) en fraaie doorzichten naar polder.
Hofslottersteeg	

PARKEN EN BEGRAAFPLAATSEN

LOCATIE	KERNKWALITEIT
Colenso	Van oorsprong historisch wandelpark, in Engelse Landschapstijl. Wandelpaden in organische vormen, Volwassen park met markante en bijzondere bomen op leeftijd.
Slangenbosje	Hydrologisch waardevol gebied op overgang Stuwwal naar Eemdal. Karakteristieke kwaliteiten natuurlijk elzenbroekbos. Op locatie parkachtige accenten met o.a. paardekastanje, rode beuk en tamme kastanje. Rechthoekige watergangen, waarschijnlijk door lokale turfwinning
Villa De Vogelhof (particulier bezit)	Historisch parkbos, samenhang met Colenso en Slangenbosje
Algemene Begraafplaats (Veldweg)	Ensemble van aula, groen zoom en parkachtige beplanting op de begraafplaats.
Begraafplaats Petrus en Paulus (Dalweg)	Ommuurde hof met oude coniferen, omzoomd door rij oude eiken
RK Begraafplaats Soesterberg	Groene oase in bedrijventerrein, kleinschalige omsloten begraafplaats
Klein Engendaal	Historisch park met formele oude eikenlanen, vijver en Rhododendronranden. Bosstrook als groene rand van de wijk Klein Engendaal. Oude restanten van singel opgenomen in de bosstrook.
Kerkebuurt	Historische plek in ontstaansgeschiedenis van Soest. Samenhang van kerk, gazon en oude bomen. Samenhang met groene omgeving Emmamonument.
Grote Melm met Grote Melmweg	Cultuurhistorisch zeer waardevol erfensemble, met unieke ligging aan Eem. Oude erfbeplanting en knotwilgen langs Grote Melmweg.

MONUMENTEN

LOCATIE	KERNKWALITEIT
Emmamonument	Monument voor koningin Emma, park met oude heesters en coniferen, beleefbare verbinding van Soest met het Oranjehuis. Samenhang met groene omgeving Oude kerk.
Verzetsplein/Monument ir. Menkolaan	Herdenkingsmonument Oorlogsslachtoffers, centrale gedenkplek Soest. Architectonisch park met achtergrond van Slangenbosje.
Monument Odijkplein (Soesterberg)	

RECREATIEVE ROUTES

LOCATIE	KERNKWALITEIT
Dorresteinweg	Eikenlaan tussen Koningsweg en Wieksloot door kleinschalig landelijk gebied.
Boerenstreek	Directe verbinding Overhees naar buitengebied Wieksloot, Smal pad met eikenrij
DorpsStreek	Directe verbinding Overhees naar buitengebied Wieksloot, landelijk pad met houtwallen
Eigendomweg (westelijk deel is privaat eigendom)	Directe verbinding Overhees naar buitengebied Wieksloot, landelijk pad met houtwallen
1 ^{ste} Heezerlaantje	Directe verbinding Overhees naar buitengebied Wieksloot, landelijk pad met houtwallen
Winterkoning-Wielewaal-2 ^{de} Heezerlaantje (laatste is particulier)	Historische houtwallen
Soesterengweg-Molenweg	Doorgaand fietspad over de gehele Eng. Beleefbaarheid van Eng als geheel. Combinatie van parkachtig pad naar landelijk pad over akkers, wijds uitzicht, natuurlijke bermen.
Korte Bergstraat	Verbinding met doorgaand fietspad over de gehele Eng. Beleefbaarheid van Eng als geheel. Beleefbaar reliëf en geomorfologie. Zichtrelaties hoog-laag.

PARKWIJKEN

Parkwijken zijn wijken waarin het particuliere groen bepalend is voor het karakter van de wijk, en die beschermd zijn in de Nota 'Bescherming en kap bomen' (926791).

LOCATIE	KERNKWALITEIT
Park Vredenhof, Soestdijk	Villawijk met veel oude bomen, smalle straten, parkachtig openbaar groen en zeer grote tuinen.
Soest Zuid, omgeving Braamweg, Van Beuningenlaan, Foekenlaan, Bosstraat	Villawijk met veel oude bomen, zeer grote tuinen en bosrijk karakter. Het bos van de Heuvelrug dringt door tot diep in de wijk. Door verspreid staande bosbomen zowel in tuinen als wegbermen is de samenhang in de wijk groot.
Soestduinen	Villawijk met veel oude bomen, zeer grote tuinen en bosrijk karakter. De ligging in het hart van een groot bosgebied is overal in de wijk sterk beleefbaar. Door verspreid staande bosbomen zowel in tuinen en wegbermen is de samenhang in de wijk groot.
Omgeving Amersfoortsestraat, Soesterberg	Uniek historisch ontginningslint midden in het bos. Villawijk met veel oude bomen, zeer grote tuinen met ligging aan groene Amersfoortsestraat en tussen de orthogonale houtwallen en laantjes, de zogenaamde 'sorties'.

WIJKNIVEAU

LAANSTRUCTUREN WIJKONTSLUITINGSWEGEN

WIJK	LOCATIE	KERNKWALITEIT
Soestdijk & 't Hart	Noorderweg, Koninginnelaan, Nieuwstraat, Beetzlaan, Julianalaan, Prins Hendriklaan, Albert Cuyplaan	Historische wegen, deels over oude Eng, met fraai volgroeide bomenlanen. Eenheid in laanbeplanting draagt bij aan oriëntatie in deze wijk.
Klaarwater	Wiardi Beckmanstraat,	Wijkontsluitingsweg begeleid met laanbeplanting.
Klaarwater	Klaarwaterweg	Historische lintweg met fraai volgroeide laanbeplanting.
Overhees	Clemensstraat, Obrechtstraat	Wijkontsluitingswegen begeleid met laanbeplanting.
Soest Zuid	Bosstraat	Wijkontsluitingsweg met bosrijk karakter
Smitsveen	Weegbreestraat, Veenbesstraat, Varenstraat	Wijkontsluitingswegen die het groene hart van de wijk (Smitsplein) omzoomen
Boerenstreek	Hofstederling	Ringvormige wijkontsluitingsweg met sterke identiteit door groene middenberm met doorgaande rij platanen
Soesterberg	Mercury, Professor Lorentzlaan, Kampweg, Veldmaarschalk Montgomeryweg, Sterrenbergweg, Postweg, Generaal Winkelmanstraat, Oude Tempellaan	Wijkontsluitingsweg en groene entree Soesterberg

RELICTEN VAN CULTUURHISTORISCHE ELEMENTEN

WIJK	LOCATIE	KERNKWALITEIT
Klaarwater	Houtsingels	Lijnvormige landschapselementen met karakteristieke eiken. De singels markeren de historische kavelstructuur. Historische betekenis in relatie tot ontstaansgeschiedenis wijk.
Klaarwater	Eiken in centraal park	Een groep oude eiken is een herkenbaar relict van voor de aanleg van de wijk.
Soestdijk	Boomgroep en plantsoen hoek Noorderweg/Colenso	Monumentale groep beuken met ondergroei van stinsenplanten (daslook). relict van voormalige oprijlaan Noorderweg-Colenso. Bomen staan in compacte cirkel.
Overhees	Houtsingels	Lijnvormige landschapselementen met karakteristieke eiken en elzen. De singels markeren de historische kavelstructuur. Historische betekenis in relatie tot de ontstaansgeschiedenis van de wijk.
Soesterberg	Houtwallen en lanen (Sorties) haaks op Amersfoortsestraat	Familie van 'sorties' met verschillende groene invullingen: laan, houtwal, als ontsluiting van aanliggende kavels van unieke historische ontginningsas tussen Utrecht en Amersfoort

PARKEN

WIJK	LOCATIE	KERNKWALITEIT
Klaarwater	Centraal park Klaarwater (park Honsberg)	Centraal park met veel verbindingen de wijk in en diverse speelvoorzieningen.
Overhees	Centrale groenzone - vijverpartijen	Centraal park met grote waterpartijen en kinderboerderij. Water vormt belangrijk beeldkenmerk van Overhees. Randen zijn recreatief toegankelijk. Overgangen water-land zijn ecologisch waardevol.
Boerenstreek	Park Boerenstreek	Centraal park met recreatieve verbindingen de wijk in, waterpartijen en natuurlijke oevers. Het bijbehorende Biezenveld is ecologisch waardevol.
Smitsveen	Smitsplein (middengebied)	Centraal openbaar groen gebied rond flatgebouwen. Doorlopend gazon met grote boomgroepen en veel verbindingen de wijk in.
Soestdijk/'t Hart	Julianaplein	Park op splitsing Julianalaan/Prins Hendriklaan. Waardevol park als onderdeel stedenbouwkundige wijkstructuur
Soestdijk/'t Hart	Splitsing Wilhelminalaan/Julianalaan	Waardevol plantsoen als onderdeel stedenbouwkundige wijkstructuur
Soestdijk/'t Hart	Wijkpark Schrikslaan/Nachtegaalweg	Waardevol park als onderdeel stedenbouwkundige wijkstructuur, belangrijk als open grasveld en speelvoorziening in dichtbebouwde wijk.
Soest-Zuid	Groenzone rond kerk Willibrordusstraat	Waardevol groenstrook met kerk als oriëntatiepunt en doortrekken bossfeer in wijk.
Buitengebied Eempolder	Sportcomplex Eemweg (VVZ '49 en Peter's Baan)	Sportcomplex omzoomd door houtwallen. Belangrijke sportieve voorziening.
Soestduinen	De Beaufortlaan	Bospark met eik, grove den en Robinia. Grote stedenbouwkundige waarde als hart van villapark Soestduinen. Ensemble met voormalig stationsgebouw
Soesterberg	Parkzone Soesterberg (Apollo/Mercury)	Doorlopende zone van groene schakels tussen woonwijken met verschillende recreatieve kwaliteiten.

BOSFRAGMENTEN

WIJK	LOCATIE	KERNKWALITEIT
Soest Zuid	Bospercelen Heideweg en Plasweg	Bospercelen in villapark op grens bos en bebouwde kom. Grote stedenbouwkundige waarde door bosbeleving door te trekken in de wijk.

BUURTNIVEAU

Alle openbare groengebieden die niet tot het dorps- of wijkniveau behoren vallen onder het buurtniveau. Hieronder wordt per wijk de belangrijkste typering van dit groen beschreven.

WIJK	LOCATIE	TYPERING
Soestdijk en 't Hart	Grasveldjes in stempelstructuur in Colenso en in overhoeken straatsplitsingen, speeltuin Schrikslaan	Relatief weinig buurtgroen Particuliere tuinen geven wijk groene karakter
Klaarwater	Buurtgroen ontbreekt nagenoeg	Alleen snippergroen
Boerenstreek	Hofjes Dorsvlegel-Korenzicht-Disselboom	Kleinschalige hofjes met grasveldjes in autovrij gebied
Overhees	Gefragmenteerd buurtgroen	Veel snippergroen langs achterkanten en overhoeken. Weinig functionele waarde.
Soest Zuid	Hofjes Jacob Catslaan	Grasveldjes met boomplanting. Verder weinig buurtgroen.
Smitsveen	Hofjes Ereprijsstraat, Kamperfoeliestraat, Valeriaanstraat, Weegbreestraat	Hofjes met trapveldjes. Waardevol als onderdeel stedenbouwkundige stempelstructuur Smitsveen.
Soest Midden en Eng	Omringend groen rond woongebouwen Dalweg, Rubenslaan, Albert Cuyplaan	Groen als contramal van de flatgebouwen.
Soestduinen	Bosstrook langs spoor	Groene inbedding villawijk, versterking bossfeer woonomgeving
Soesterberg	Hofjes Generaal Winkelmanstraat	Hofjes met grasveldjes en speelvoorziening
Soesterberg	Bospercelen omgeving Plesmanstraat/S. Stevinlaan	Bos als omringend groen rond flatgebouwen. Bepalend voor bossfeer woonomgeving.

